

**APELACIONI SUD BRČKO DISTRIKTA
BOSNE I HERCEGOVINE
Br: 097-0-Su-10-000304
Brčko, 21.05.2010. godine**

Na osnovu člana člana 18. i člana 19. stav 1 Pravilnika o unutrašnjem sudskom poslovanju (Službeni glasnik Bosne i Hercegovine broj 57/08), građansko-privredno-upravno odjeljenje Apelacionog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine dana 21.05.2010. godine usvojilo je sledeća:

PRAVNA SHVATANJA

I OBAVEZNI (FORMALNI) ELEMENTI ŽALBE I POSTUPANJE PO NEPOTPUNOJ ŽALBI

Članom 314. tačke 1.-4. Zakona o parničnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine («Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine» broj: 8/2009- u daljem tekstu ZPP BD BiH) propisano je da žalba mora da sadrži četiri formalna elementa koji su taksativno navedeni i to pod tačkom 1.- označenje presude protiv koje se izjavljuje žalba, pod tačkom 2.- izjavu da se presude pobija u cjelini ili u određenom dijelu, pod tačkom 3.- razlog žalbe i pod tačkom 4.- potpis podnosioca žalbe.

Ovdje prvenstveno valja naglasiti da ZPP BD BiH u članu 314. sadrži zakonski termin **“žalba mora da sadrži” (imperativna odredba)**, te je u tom dijelu ZPP BD BiH suštinski različit u odnosu na odredbe ranijeg Zakona o parničnom postupku BD BiH («Službeni glasnik Brčko Distrikta BiH» broj 5/00, 1/01, 6/02, 11/05 i 20/06- u daljem tekstu: ZPP BD BiH iz 2000.-te godine), koji je prestao da važi dana 31.03.2009. godine, a koji zakon je u članu 280. sadržavao zakonski termin **“žalba treba da sadrži” (odredba nije bila imperativnog kataka)**, dok je u članu 281. stav 1. navedenog Zakona postojala obaveza Osnovnog suda da žalioca pozove da žalbu dopuni samo ako se ne može utvrditi na koju presudu je žalba izjavljena ili ukoliko žalba ne sadrži potpis podnosioca. Međutim, u slučaju drugih nedostataka (nepostojanje izjave u kom se dijelu presuda pobija i razlozi žalbe), takva žalba, iako nepotpuna u smislu člana 280. ZPP BD BiH iz 2000-te godine dostavljala se Apelacionom sudu BD BiH na odluku u skladu sa članom 281. stav 3. tog Zakona. S obzirom na novi pristup zakonodavca u pogledu obaveznih (formalnih) elemenata žalbe regulisanih članom 314. ZPP BD BiH, te nedoumica koje mogu da se pojave u praktičnoj primjeni važećeg ZPP BD BiH (kako od strane prvostepenog, tako i drugostepenog-žalbenog suda), a koja praktična primjena ne može da se oslanja na praksu sudova u Brčko distriktu BiH koja je bila relevantna za vrijeme primjene ZPP BD BiH-a iz 2000-te godine, nakon sistemske analize konkretnih odredaba ZPP BD BiH, građansko-privredno-upravno odjeljenje ovog Suda zauzelo je slijedeće:

PRAVNO SHVATANJE

- a) Ako žalba ne sadrži obavezne formalne elemente propisane članom 314. ZPP BD BiH, takva žalba je nepotpuna, pa je tada prvostepeni sud dužan pozvati podnosioca žalbe da u skladu sa članom 315. stav 1. ZPP BD BiH dopuni žalbu. Ovdje valja naglasti da je prvenstveno obaveza Osnovnog suda BD BiH da ispituje da li žalba sadrži sve elemente propisane članom 314. ZPP BD BiH, te ukoliko utvrdi da je ista nepotpuna, dužan je da rješenjem pozove žalioca da žalbu u roku od osam dana dopuni, uz upozorenje da ako ne postupi po tom rješenju (žalbu ne dopuni), da će takva žalba biti odbačena kao nepotpuna u skladu sa članom 315. stav 2. ZPP BD BiH. Nadalje, ukoliko Osnovni sud propusti da izvrši prethodno navedene procesne radnje (provjeri potpunost žalbe), Apelacioni sud Brčko džatrikta BiH je dužan da nepotpunu žalbu i spis, uz dopis, vrati prvostepenom sudu koji će postupiti na prethodno opisani način (identično situaciji kada prvostepeni sud utvrdi da je žalba nepotpuna). U skladu sa prethodno iznesenim valja tumačiti i odredbu člana 333. tačka 3. ZPP BD BiH kojom je propisano i ovlaštenje Apelacionog suda BD BiH da odbaci nepotpunu žalbu, odnosno Apelacioni sud **može** rješenjem odbaciti žalbu kao nepotpunu, samo ako je podnosilac žalbe pozvan da žalbu dopuni, pa tek ukoliko podnosilac žalbe istu ne dopuni, a prvostepeni sud propusti da postupi u skladu sa članom 315. stav 2., Apelacioni sud će žalbu odbaciti. Ovo znači da je primjena člana 322. stav 1. ZPP BD BiH od strane Osnovnog suda i primjena člana 334. tog Zakona od strane Apelacionog suda, odnosno donošenje rješenja o odbacivanju žalbe uvijek uslovljeno prethodnom primjenom člana 315. stav 1. ZPP BD BiH od strane prvostepenog suda.

Ovdje valja naglasiti da se dosadašnjoj praksi vrlo rijetko dešavalo da Osnovni sud BD BiH kao prvostepeni sud odbaci žalbu kao nepotpunu, a što je prvenstveno njegova procesna nadležnost i obaveza. Naime, čak i u situacijama kad Osnovni sud uoči nedostatke žalbe prije dostavljanja spisa Apelacionom sudu i rješenjem uz upozorenje na posljedice nepostupanja pozove stranku na dopunu žalbe, a ista ne postupi u skladu sa tim rješenjem, Osnovni sud najčešće takvu žalbu (nepotpunu) umjesto da je odbaci, opet dostavlja Apelacionom sudu na odluku. Ovakvo postupanje Osnovnog suda je u dosadašnjoj praksi imalo višestruke štetne posljedice u smislu procesne ekonomičnosti, kao i štetno dejstvo u odnosu na stranke jer Apelacioni sud rješenjem nepotpunu žalbu odbacuje u skladu sa članom 334. ZPP BD BiH, pa se na takav način strankama uskraćuje pravo na redovan pravni lijek, odnosno pravo na žalbu (koju stranka ima pravo izjaviti kada žalbu odbaci Osnovni sud), s obzirom da to rješenje Apelacionog suda stranka može pobijati samo revizijom u skladu sa članom 362. stav 3. ZPP BD BiH.

- b) Neophodno je ukazati i na problematiku načina utvrđivanja obaveznih elemenata žalbe, odnosno iz kojeg se dijela sadržaja žalbe može utvrditi da li žalba sadrži sve elemente propisane članom 314. ZPP BD BiH, pa je u tom pravcu valjalo izvesti zaključak da:

- 1) utvrđivanje oznake presude protiv koje se izjavljuje žalba (član 314. tačka 1. ZPP BD BiH) može da se utvrđuje iz cjelokupnog sadržaja žalbe,

odnosno ukoliko žalba u svom sadržaju sadrži poslovni broj i datum odluke, po takvoj žalbi se može postupati kao po potpunoj žalbi;

- 2) izjava da se presuda pobija u cjelini ili djelimično (član 314. tačka 2. ZPP BD BiH) treba da bude sadržana u uvodu žalbe ili u žalbenom prijedlogu (da se pobijana presuda ukine ili preinači u cjelosti ili djelimično i sl.), odnosno u nekom drugom izdvojenom dijelu sadržaja žalbe, s tim da se ovaj element ne može utvrđivati iz sadržaja obrazloženja žalbe, a iz razloga što zakonodavac taj element tretira kao "izjavu", pa ovaj element žalbe ne može da se "izvlači iz konteksta obrazloženja žalbe". Ovdje je neophodno razlikovati izjavu da se presuda pobija u cjelosti ili djelimično, od situacije kada se presuda žalbom pobija iz svih žalbenih razloga propisanih članom 317. stav 1. tačka 1.-3. ZPP BD BiH, jer se i dio sudske odluke kao i odluka u cjelini (izreka odluke ili dio izreke odluke) može pobijati iz svih žalbenih razloga propisanih članom 317. stav 1. tačka 1.-3. ZPP BD BiH;
- 3) žalbeni razlog ili razlozi (člana 314. tačka 3. ZPP BD BiH) koji su propisani članom 317. stav 1. tačka 1.-3. ZPP BD BiH, odnosno označenje da li se prvostepena presuda pobija zbog povreda odredaba parničnog postupka, pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, odnosno pogrešne primjene materijalnog prava je takođe obavezan element sadržaja žalbe i nužno je da podnosilac žalbe takstativno navede iz kojih razloga (samo nekih ili svih) osporava prvostepenu odluku, s tim da se razlozi zbog kojih je žalba izjavljena ne može cijeniti iz obrazloženja žalbe;
- 4) potpis podnosioca žalbe (člana 314. tačka 4. ZPP BD BiH) je takođe obavezni element sadržaja žalbe, s tim da utvrđenje postojanja tog elementa nije vezan za praktične poteškoće kao za prethodno navedena tri elementa, te se nedostaci žalbe mogu eventualno svesti na nedostatak potpisa ili nečitkost potpisa fizičkog lica, odnosno zakonskog zastupnika pravnog lica.

II POSTUPANJE APELACIONOG SUDA BD BIH PO SLUŽBENOJ DUŽNOSTI U ŽALBENOM POSTUPKU

Članom 330. ZPP BD BiH propisano je da Apelacioni sud Brčko distrikta BiH ispituje prvostepenu presudu u onom dijelu koji se pobija žalbom, u granicama razloga navedenih u žalbi, pazeći po službenoj dužnosti na primjenu materijalnog prava i povrede odredaba parničnog postupka koje se odnose na stranačku sposobnost i zastupanje. Nadalje, članom 16. stav 1. propisano je da sud u toku cijelog postupka po službenoj dužnosti pazi da li rješavanje spora spada u sudsku nadležnost, članom 158. stav 5. ZPP BD BiH propisano je da sud u toku cijelog postupka po službenoj dužnosti pazi da li već teče parnica o istom zahtjevu među istim strankama pred sudom u Bosni i Hercegovini, članom 206. propisano je da sud u toku cijelog postupka po službenoj dužnosti pazi da li se vodi parnica o predmetu o kojem je ranije bila zaključena sudska nagodba i konačno članom 305. stav 2. ZPP BD BiH je propisano da sud takođe tokom cijelog postupka po službenoj dužnosti pazi da

li je stvar pravosnažno presuđena, s tim da u članu 330. ZPP BD BiH nije izričito navedeno da se povreda prethodno navedenih odredbi ZPP BD BiH u žalbenom postupku ispituje po službenoj dužnosti (ako se na njihovu povredu ne ukazuje žalbom), pa je slijedom iznesenog bilo neophodno da nakon systemske analize konkretnih odredaba ZPP BD BiH, građansko-privredeno-upravno odjeljenje ovog Suda zauzme slijedeće:

PRAVNO SHVATANJE

Prilikom izlaganja sadržaja konkretnih odredbi ZPP BD BiH iz uvoda ovog pravnog shvatanja nedvosmisleno proizlazi da Apelacioni sud BD BiH u žalbenom postupku po službenoj dužnosti pazi na pogrešnu primjenu materijalnog prava i povrede odredaba parničnog postupka koje se odnose na stranačku sposobnost i zastupanje, pa u tom domenu postupanje Apelacionog suda BD BiH po službenoj dužnosti nije upitno i ne može da stvara dileme u praksi. Međutim, postavlja se logično pitanje primjene odredaba člana 16. stav 1, člana 158. stav 5, člana 206. i člana 305. stav 2. ZPP BD u žalbenom postupku po službenoj dužnosti, odnosno ispitivanje povreda tih odredaba počinjenih u prvostepenom postupku, bez da se na te povrede ukazuje žalbom. Ovdje je takođe prihvatljivo stajalište da sud na stvarnu nadležnost suda, litispenciju, postojanje sudske nagodbe i pravosnažno presuđenu stvar pazi po službenoj dužnosti i u žalbenom postupku, s obzirom da je odredbama koje regulišu navedene procesne institute propisano da sud na primjenu tih instituta pazi po službenoj dužnosti tokom cijelog postupka, što znači u žalbenom postupku. Ovo znači da Apelacioni sud BD BiH ex officio pazi na povrede odredaba parničnog postupka koje su propisane članom 336. stav 2. ZPP BD BiH.

III GRANICE ISPITIVANJA PRVOSTEPENE PRESUDE

Dosadašanja praksa sudova u Bosni i Hercegovini ukazuje na neujednačenost sudske praksu u pogledu granica ispitivanja prvostepene presude kada žalba na istu ne sadrži obrazloženje žalbenih razloga, kao i da li je sud dužan žalbu koja ne sadrži obrazloženje smatrati nepotpunom, te je dostaviti podnosiocu žalbe na dopunu u skladu sa članom 315. stav 1. ZPP BD BiH. Prethodno navedeno je u konačnom zahtijevalo da građansko-privredeno-upravno odjeljenje ovog Suda zauzme slijedeće:

PRAVNO SHVATANJE

- a) Kada podnosilac žalbe izjavi žalbu na presudu, a ista ne sadrži obrazloženje žalbenih razloga Apelacioni sud BD BiH neće vraćati takvu žalbu na dopunu u skladu sa članom 315. stav 1. ZPP BD BiH (obrazloženje nije

obavezan element žalbe u skladu sa članom 314. ZPP BD BiH), ali će prvostepenu presudu ispitati u granicama člana 330. i člana 336. stav 2. ZPP BD BiH, odnosno ispitati povrede odredaba parničnog postupka na koje sud pazi po službenoj dužnosti (što je obrazloženo u prethodnom pravnom shvatanju), te preispitati pravilnu primjenu materijalnog prava u prvostepenom postupku i odlučiti u skladu sa članom 333. stav 2. do 5. , s tim da se primjena člana 333. stav 1. ZPP BD BiH ne može razmatrati u ovom kontekstu. Dakle, Apelacioni sud BD BiH povodom izjavljene žalbe koja ne sadrži obrazloženje, neće se upuštati u povrede odredaba parničnog postupka osim onih koje su navedene u odredbama člana 330. i člana 336. stav 2. ZPP BD BiH, niti će ispitivati da li je u prvostepenom postupku činjenično stanje pravilno i potpuno utvrđeno, bez obzira da li je pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje navedeno kao žalbeni razlog u smislu člana 317. stav 1. tačka 2. ZPP BD BiH.

- b) Ovdje je korisno ukazati da se u praksi često dešava da se žalba vrati na dopunu u skladu sa članom 315. stav 1. ZPP BD BiH, a da se prilikom dostavljanja dopunjene žalbe (koja je prethodno sadržavala obrazloženje ili ga uopšte nije sadržavala) u istoj navode sasvim novi žalbeni prigovori u pravcu pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i povreda odredaba parničnog postupka (na koje sud ne pazi po službenoj dužnosti), pa takvi, faktički novi žalbeni prigovori (koji nisu istaknuti u prvobitno izjavljenoj žalbi koja je vraćena na dopunu) ne mogu imati pravno dejstvo (takvu "dopunu" bi trebalo smatrati neblagovremenom žalbom) u odnosu na pravilnost prvostepene odluke, pa bi se iz tako dopunjene žalbe uzimao kao relevantan samo onaj dio sadržaja koji se može smatrati dopunom žalbe (npr. žalba je vraćena na dopunu jer se podnosilac iste nije potpisao, pa se samo potpisani dio žalbe smatra dopunom, a u svemu ostalom relevantna je prva nepotpuna žalba). Prethodno navedeno ne važi ako je takva žalba dostavljena u zakonskom roku za izjavljivanje žalbe koji teče od dana dostavljanje presude strankama u postupku ili se tim novim žalbenim navodima izvan zakonskog roka eventualno pojašnjavaju već postojeći žalbeni navodi (dozvoljena dopuna žalbe).

Predsjednik

građansko-privredno-upravnog odjeljenja:

Ruza Gligorević
Sudija Ruza Gligorević

•

•

